

Kvalitātes novērtēšana augstākajā izglītībā – izmaiņas kopš 2012. gada

Asnate Kažoka

Akadēmiskās informācijas centrs,
Augstākās izglītības kvalitātes aģentūra (AIKA)

18.12.2017

Struktūra

- ▶ Ārējā kvalitātes novērtēšanas sistēma Latvijā
- ▶ Galvenās izmaiņas kvalitātes novērtēšanas sistēmā 2012 – 2017
- ▶ 10 Eiropas Savienības Padomes principi kvalifikāciju kvalitātes novērtēšanā
- ▶ Latvijas kvalitātes novērtēšanas sistēmas atbilstība principiem
- ▶ Secinājumi

Kvalitātes novērtēšanas sistēma

1995-2013

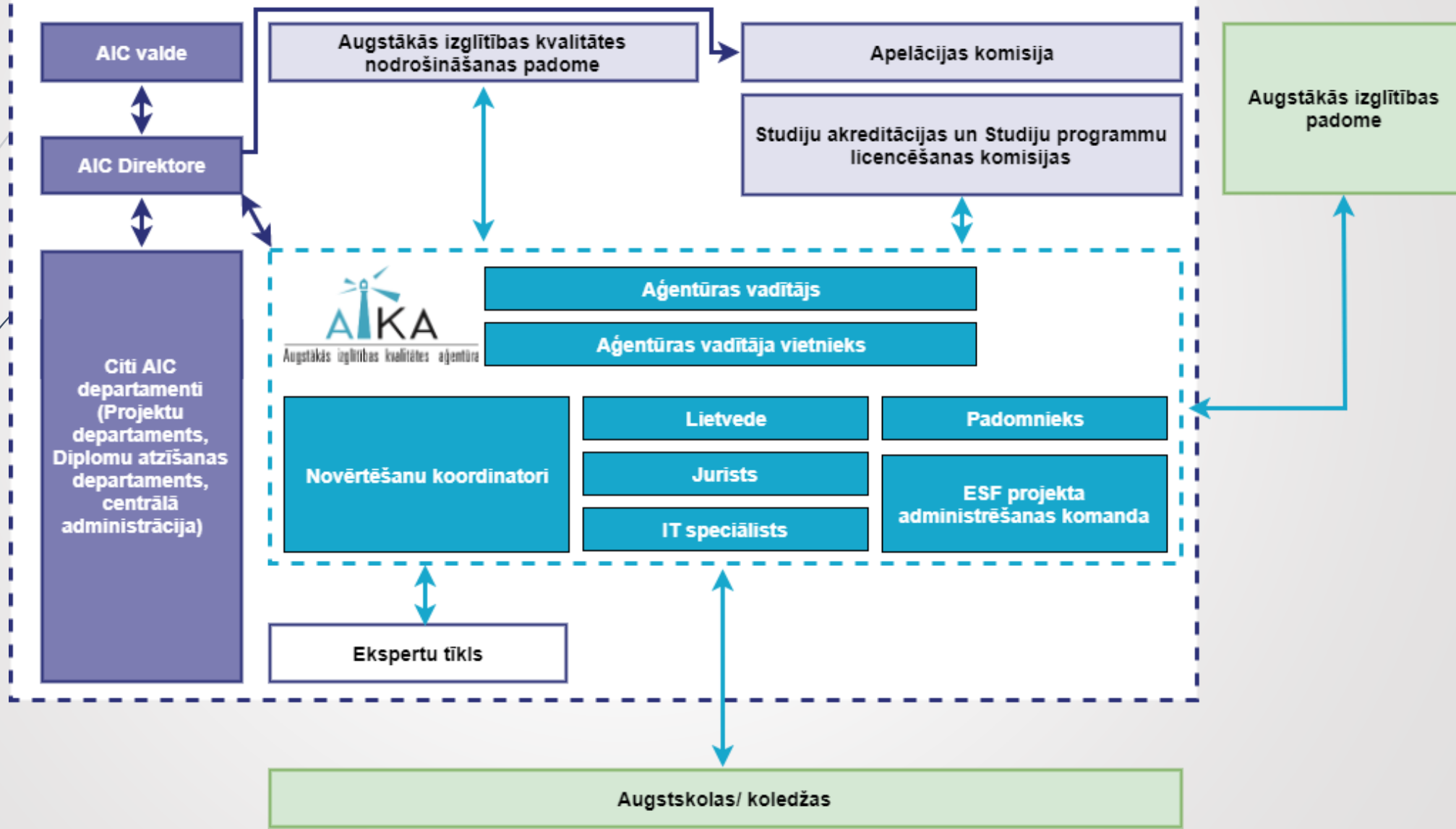
2013-2015

Izglītības un zinātnes
ministrija

2015

Kvalitātes novērtēšanas procedūras

Augstskolas akreditācija

- Dod augstskolai tiesības izdot valsts atzītu diplomu
- Pirmreizēja/ārkārtas
- 7 eksperti

Studiju virziena akreditācija

- Dod tiesības izsniegt diplomu par studiju programmu apguvi
- 0/2/6 gadu akreditācija
- 5 eksperti

Studiju programmas licencēšana

- Dod tiesības uzņemt studentus
- Pirmreizēja
- 2 eksperti

Izmaiņu veikšana studiju virzienā (programmā)

- 1 eksperti

Galvenās izmaiņas kvalitātes novērtēšanas sistēmā kopš 2012. gada (1)

- Pāreja no studiju programmu akreditācijas uz studiju virzienu (studiju programmu grupu) akreditāciju (2012. gadā)
- Akadēmiskās informācijas centrs pārņem kvalitātes novērtēšanas aģentūras funkcijas (2015. gadā)
- Grozījumi Augstskolu likumā, atrunājot nacionālās kvalitātes novērtēšanas aģentūras lomu (2015. gadā)
- Jauni Ministru kabineta noteikumi, kas regulē visas kvalitātes novērtēšanas procedūras un veidoti saskaņā ar ESG 2015 (2015. gadā)

Galvenās izmaiņas kvalitātes novērtēšanas sistēmā kopš 2012. gada (2)

- Studiju programmu licencēšanas komisijas un Studiju akreditācijas komisijas locekļi – neatkarīgi augstākās izglītības jomas eksperti, izvēlēti konkursa kārtībā atbilstoši iepriekš definētiem kritērijiem (2015. gads)
- Nodalīts atbilstības (compliance) un kvalitātes (quality) novērtējums (2015. gads)
- Visās novērtēšanas procedūrās eksperti sagatavo kopīgu atzinumu nevis katrs individuālu (2015. gads)

Galvenās izmaiņas kvalitātes novērtēšanas sistēmā kopš 2012. gada (3)

- Aģentūra izstrādā gan novērtēšanas metodiku, gan detalizētas vadlīnijas augstskolu pašnovērtējuma ziņojumu un ekspertu atzinumu sagatavošanai (2017. gads)
- Aģentūra ir Eiropas asociācijas kvalitātes nodrošināšanai augstākajā izglītībā (ENQA) afiliētais biedrs (kopš 2015. gada), kā arī starptautiskā aģentūru tīkla INQAAHE biedrs (kopš 2015. gada), Centrāleiropas un Austrumeiropas aģentūru tīkla CEENQA biedrs (kopš 2016. gada) un Eiropas Akreditācijas konsorcijs biedrs (kopš 2017. gada)
- Aģentūra ir iesniegusi pieteikumu ENQA pilntiesīga biedra statusa iegūšanai un iekļaušanai EQAR reģistrā.

Trust in the quality and level of qualifications (..) is essential in order to support mobility of learners and workers within and across sectoral and geographical borders.

Member states in accordance with national circumstances should ensure that qualifications with an EQF level are in accordance with the common principles for quality assurance set out in Annex IV, without prejudice to national quality assurance principles that apply to national qualifications.

//COUNCIL RECOMMENDATION of 22 May 2017 on the European Qualifications Framework for lifelong learning and repealing the Recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning

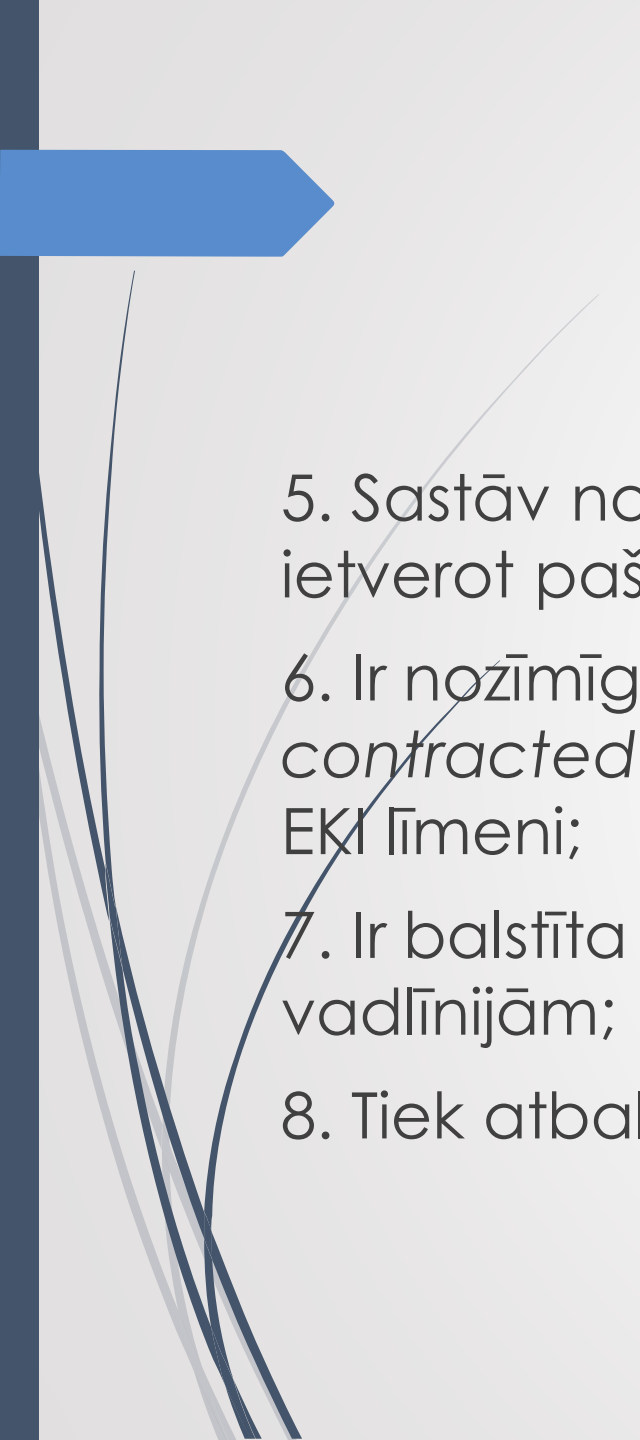
Standarti un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (ESG)

- ▶ Apstiprināti 2005. gadā un aktualizēti 2015. gadā.
- ▶ Saistoši visām Boloņas procesa dalībvalstīm
- ▶ Izveidojusi E4 grupa (Eiropas asociācija kvalitātes nodrošināšanai augstākajā izglītībā (ENQA), Eiropas Studentu apvienība (ESU), Eiropas Universitāšu asociācija (EUA), Eiropas augstākās izglītības institūciju asociācija (EURASHE) sadarbībā ar Education International, BUSINESSEUROPE un Eiropas kvalitātes nodrošināšanas reģistru (EQAR)

Saskaņā ar Eiropas Savienības Padomes definētajiem principiem, kvalitātes novērtēšana:

1. Ietver (*addresses*) kvalifikāciju izveidi un studiju rezultātu pieejas pielietošanu;
2. Nodrošina uzticamu novērtēšanu atbilstoši saskaņotiem un caurredzamiem standartiem, kas balstīti uz mācīšanās rezultātiem, kā arī ietver sertifikācijas procesu;
3. Sastāv no atgriezeniskās saites mehānismiem un procedūrām nepārtrauktai pilnveidei;
4. Iesaista visas būtiskās ieinteresētās puses visos procesa posmos;

-
5. Sastāv no konsekventām (*consistent*) novērtēšanas metodēm, ietverot pašnovērtējumu un ārējo novērtējumu;
 6. Ir nozīmīga iekšējās pārvaldības sadaļa, ietverot pakārtotas (*sub-contracted*) aktivitātes vai organizācijas, kas piešķir kvalifikācijas ar EKI līmeni;
 7. Ir balstīta uz skaidriem un izmērāmiem mērķiem, standartiem un vadlīnijām;
 8. Tiek atbalstīta ar piemērotiem resursiem.

Princips Nr. 1

Kvalitātes novērtēšana ietver (addresses) kvalifikāciju izveidi un studiju rezultātu pieejas pielietošanu

- ▶ Jaunizveidotās studiju programmas un to izveides process tiek novērtētas licencēšanas procedūrā
- ▶ Augstskolu iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas ietver jaunu studiju programmu izveides mehānismu, kas tiek vērtēts, novērtējot novērtējot studiju virzienu un augstskolu/ koledžu
- ▶ Augstskolu likums nosaka, ka studiju kursu aprakstiem obligāti ir jāiekļauj studiju kursa mērķis un plānotie studiju rezultāti
- ▶ Novērtēšanas procedūrās tiek vērtēts gan tas, kā studiju rezultāti ir formulēti, gan kā tie tiek praktiski pielietoti un novērtēti

Princips Nr. 2

Kvalitātes novērtēšana nodrošina uzticamu novērtēšanu atbilstoši saskaņotiem un caurredzamiem standartiem, kas balstīti uz mācīšanās rezultātiem, kā arī ietver sertifikācijas procesu

- Vispārīgi kvalitātes kritēriji un kvalitātes novērtēšanas process ir noteikti Ministru kabineta noteikumos
- Detalizēta kvalitātes novērtēšanas procedūra ir aprakstīta novērtēšanas procedūru metodikās
- Detalizēti kvalitātes novērtēšanas kritēriji un to piemērošana ir iekļauta vadlīnijās augstskolu pašnovērtējuma ziņojumu izstrādei un ekspertu atzinumu izstrādei

Princips Nr. 3

Kvalitātes novērtēšana sastāv no atgriezeniskās saites mehānismiem un procedūrām nepārtrauktai pilnveidei;

- Katrai kvalitātes novērtēšanas procedūrai ir pēcnovērtējuma aktivitātes (follow-up)
- Kvalitātes novērtēšanas procesā tiek iegūta atgriezeniskā saite no augstskolām/koledžām un ekspertiem, kas piedalījušies novērtējumā

Princips Nr. 4

Kvalitātes novērtēšana iesaista visas būtiskās ieinteresētās puses visos procesa posmos;

- Kvalitātes novērtēšanas kritēriji, metodikas un vadlīnijas ir izstrādātas ciešā sadarbībā ar augstskolām/ koledžām
- Kvalitātes novērtēšanas procesā kā ārējie eksperti visās procedūrās tiek piesaistīti studējošo un darba devēju pārstāvji
- Studējošo pašpārvalde un tās funkcijas, tajā skaitā attiecībā uz izglītības kvalitātes nodrošināšanu, ir noteiktas Augstskolu likumā
- Studējošie un darba devēji ir pārstāvēti aģentūras lēmumu pieņemšanas un stratēģiskās vadības struktūrās

Princips Nr. 5

Kvalitātes novērtēšana sastāv no konsekventām (consistent) novērtēšanas metodēm, ietverot pašnovērtējumu un ārējo novērtējumu

- Katrai kvalitātes novērtēšanas procedūrai ir šādi posmi:
 - Augstskolas/koledžas sagatavots pašnovērtējuma ziņojums/iesniegums
 - Ekspertu vizīte augstskolā/koledžā
 - Ekspertu atzinuma sagatavošana
 - Komisijas lēmums, balstoties uz ekspertu atzinumu
 - Pēcnovērtējuma aktivitātes (follow-up)

Princips Nr. 6

Kvalitātes novērtēšana ir nozīmīga iekšējās pārvaldības sadaļa, ietverot pakārtotas (sub-contracted) aktivitātes vai organizācijas, kas piešķir kvalifikācijas ar EKI līmeni;

- Kvalitātes novērtēšanas procedūras attiecas uz visām augstskolas/koledžas īstenotajām studiju programmām

Princips Nr. 7

Kvalitātes novērtēšana ir balstīta uz skaidriem un izmērāmiem mērķiem, standartiem un vadlīnijām

- Kvalitātes novērtēšanas mērķi, standarti un vadlīnijas ir noteiktas:
 - nacionālajā normatīvajā regulējumā;
 - aģentūras mērķos, misijā, vīzijā un stratēģijā;
 - aģentūras izstrādātās kvalitātes novērtēšanas vadlīnijās un metodikās

Princips Nr. 8

Kvalitātes novērtēšana tiek atbalstīta ar piemērotiem resursiem

- ▶ Augstskolas/ koledžas ir izveidojušas struktūras un nozīmējušas atbildīgās personas par iekšējo kvalitātes nodrošināšanu, kā arī pašnovērtēšanās procesu;
- ▶ Kvalitātes novērtēšanas aģentūra saņem finansējumu no valsts valstiski svarīgas funkcijas nodrošināšanai

Secinājumi

- Kvalitātes novērtēšanai Latvijā ir senas tradīcijas un esošā sistēma ir veidota, izvērtējot un ņemot vērā labo praksi no iepriekšējām sistēmām
- Latvijas ārējā kvalitātes novērtēšanas sistēma ir izstrādāta saskaņā ar ESG
- Ārējā kvalitātes novērtēšanas sistēma ir saskaņota ar Eiropas Savienības Padomes definētajiem principiem

Paldies par uzmanību!

asnate.kazoka@aic.lv